

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/51/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6419203114
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6419203114.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Dušana Ďuriana a JUDr. Ľubomíra Šablu ako členov senátu, v spore žalobcu Pozemkové spoločenstvo urbársky a zemiansky spolok Tekovská Breznica, so sídlom Nábřežná 1149/5, 968 01 Nová Baňa, IČO: 37 957 104, zastúpený Advokátskou kanceláriou Maslák, s. r. o., so sídlom Šúrska 716/5, 900 01 Modra, IČO: 55 088 007, proti žalovanému Roľnícke družstvo Tekovské Nemce, so sídlom 966 54 Tekovské Nemce, IČO: 00 210 552, zastúpený Advokátskou kanceláriou Nyúl s. r. o., so sídlom Ul. kpt. Jaroša 738/4, 934 05 Levice, IČO: 53 875 303, o určenie vlastníckeho práva o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 17C/40/2019-1017 zo 4. apríla 2023, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

II. Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Žalobu Pozemkového spoločenstva urbársky a zemiansky spolok Tekovská Breznica (ďalej len „pozemkové spoločenstvo“ alebo „žalobca“) proti žalovanému Roľnícke družstvo Tekovské Nemce, so sídlom Tekovské Nemce (ďalej len „roľnícke družstvo“ alebo „žalovaný“) o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vymedzeným v uznesení Okresného súdu Zvolen č. k. 17C/40/2019-439 z 26.01.2021 súd prvej inštancie zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania v plnom rozsahu.

1.1 Podľa dôvodov rozhodnutia žalobu dňa 16.09.2019 na Okresný súd Žiar nad Hronom (z ktorého bola vec postúpená Okresnému súdu Zvolen z dôvodu vylúčenia sudcov Okresného súdu Žiar nad Hronom z prejednávania a rozhodovania veci) podali na súd fyzické osoby členovia pozemkového spoločenstva proti roľníckemu družstvu a ďalším členom pozemkového spoločenstva s tvrdením, že pozemkové spoločenstvo, ktorého sú členovia, je právnym nástupcom Pozemkového spoločenstva urbarialistov a želiarov obce Tekovská Breznica založeného ešte v 19. storočí, ktorého spoločné vlastníctvo k nehnuteľnostiam bolo zapísané v pozemnoknižnej vložke č. X pre A. B.. Zákonom č. 81/1949 Zb. boli pozemkové spoločenstvá zrušené a ich majetok bol prevedený do JRD v okolí. Zákonom č. 49/1959 Zb. bol zrušený predchádzajúci zákon č. 69/1949 Zb. o jednotných roľníckych družstvách a lesné pozemky boli týmto zákonom vrátené do individuálneho vlastníctva niekdajších urbárikov a družstvu zostalo len užívacie právo. Trávnaté porasty vo vnútri lesa, čistinky však naďalej boli vedené vo vlastníctve JRD. Pozemkové spoločenstvo vzniklo už podľa zákona č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločenstvách (ďalej len „zákon č. 181/1995 Z. z.“) ako pozemkové spoločenstvo bez právnej subjektivity. Právnu subjektivitu nadobudlo pozemkové spoločenstvo ku dňu 01.07.2004 zápisom do registra pozemkových spoločenstiev na Okresnom úrade Žiar nad Hronom, pozemkový

a lesný odbor pod sp. zn. R-0033/ZC. V procese obnovy pozemkových spoločenstiev boli pozemkovému spoločenstvu vrátené lesy aj iné nehnuteľnosti, ale žalovaný nevrátil pozemkovému spoločenstvu lesné pasienky nachádzajúce sa na okraji alebo uprostred lesov. Podľa metodického usmernenia Ministerstva pôdohospodárstva SR z 31. mája 1995 č. 59/1995-430 pasienky zo spoločného lesa, ktoré spolu s lesným majetkom upravoval zákonný článok č. XIX/1898 neprešli do vlastníctva JRD podľa zákona č. 81/1949 Zb. Pasienky mali byť pozemkovému spoločenstvu vydané postupom podľa predpisov o zániku niektorých užívacích práv podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku. Právnomu predchodcovi žalobcu pozemkovému spoločenstvu bolo vlastnícke právo k nehnuteľnostiam evidovaným v pozemnoknižnej vložke č. X (ďalej aj „C. D. X“) pre katastrálne územie A. B. odňaté výmerom Okresného národného výboru v Novej Bani č. 602-30/12-49 IX/1 z 31.12.1949 zapísaným v pozemkovej knihe pod Čd 610/50. Vo výmere sa uvádza, že do vlastníctva JRD Tekovská Breznica prechádzajú spoločné nehnuteľnosti bývalých urbárikov, želiarov a curialistov ležiace v katastrálnom území obce A. B. zapísané v C. D. X a ďalšie. Podľa zákona č. 229/1991 Zb. bola väčšina nehnuteľností pozemkovému spoločenstvu vrátená, žalovaný však odmieta vrátiť pasienky nadväzujúce na lesy a lesné čistinky pôvodne evidované taktiež v C. D. X.

1.2 Žaloba bola v priebehu konania viackrát upravovaná. Uznesením č. k. 17C/40/2019-396 zo 14.12.2020 pripustil súd prvej inštancie, aby do konania na strane žalobcu vstúpilo Pozemkové spoločenstvo urbársky a zemiansky spolok Tekovská Breznica ako žalobca č. 309. Uznesením č. k. 17C/40/2019-439 z 26.01.2021 bola pripustená zmena žaloby tak, že sa žalobca pod č. 309 (pozemkové spoločenstvo) má určiť za vlastníka, resp. spoluvlastníka nehnuteľností evidovaných v katastrálnom území A. B. na LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX a v katastrálnom území B. na LV č. XXXX, LV č. XXXX a LV č. XXXX a následne uznesením č. k. 17C/40/2019-503 z 12.07.2021 súd prvej inštancie zastavil konanie v časti o žalobe žalobcov pod poradovým číslom 1/ – 308/ (pôvodné fyzické osoby) voči žalovaným 1/ – 88/ zastavil konanie v časti o žalobe žalobcu č. 309 voči žalovaným 2/ – 88/, žalovanému 1/ roľníckemu družstvu priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcom 1/ až 308/ a žalovaným 2/ až 88/ priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným (správne žalobcom) 1/ až 309/ spoločne a nerozdielne. Po takejto úprave žaloby na strane žalobcu zostalo len pozemkové spoločenstvo a na strane žalovaného roľníckeho družstva a predmetom sporu bolo určenie vlastníckeho, resp. spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnostiam uvedeným v uznesení č. k. 17C/40/2019-439 z 26.01.2021.

1.3 Po opise prednesov strán sporu a do sporu predkladaných listinných dôkazov a citácií zákonných predpisov, podľa ktorých vec posúdil [§ 1, § 2, § 3, § 8, § 12, § 13, § 14, § 16, § 18, § 31 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách (ďalej len „zákon č. 97/2013 Z. z.“) súd prvej inštancie v bode 68 odôvodnenia uviedol, že žalobca Pozemkové spoločenstvo urbársky a zemiansky spolok Tekovská Breznica, so sídlom v Novej Bani bolo založené zmluvou o pozemkovom spoločenstve z 03.05.2019 ako pozemkové spoločenstvo spoluvlastníkmi podielov spoločnej nehnuteľnosti podľa prílohy č. 1 tejto zmluvy s cieľom spoločného obhospodarovania a užívania spoločných nehnuteľností uvedených v prílohe č. 2 zmluvy o pozemkovom spoločenstve. Právny podklad založenia spoločenstva vychádza z C. D. X katastrálne územie A. B., v ktorej bol vedený majetok bývalých urbárikov a želiarov obce Tekovská Breznica. Pozemkové spoločenstvo je spoločenstvom s právnou subjektivitou, z čoho súd prvej inštancie vyvodil, že „má teda aktívnu procesnú legitímáciu na vedenie sporu“. Žalovaný opakovane v spore vznášal námietku nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu – pozemkového spoločenstva. Za spornú otázku súd prvej inštancie označil, či má pozemkové spoločenstvo aktívnu hmotnoprávnú legitímáciu na vedenie sporu voči žalovanému o určenie vlastníckeho práva, keď podľa naposledy pripustenej zmenenej žaloby uznesením č. k. 17C/40/2019-439 z 26.01.2021 pozemkové spoločenstvo žiada, aby súd určil, že práve on je vlastníkom/spoluvlastníkom konkrétnych nehnuteľností. Pozemkové spoločenstvo nepreukázalo v konaní titul nadobudnutia vlastníckeho/spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnostiam špecifikovaným pôvodne v C. E. č. X katastrálne územie A. B.. Podanie takejto žaloby odôvodňovalo pozemkové spoločenstvo tak, že na základe rozhodnutia členskej schôdze pozemkového spoločenstva si bude namiesto členov pozemkového spoločenstva vlastnícke právo k nehnuteľnostiam evidovaným v C. D. X uplatňovať pozemkové spoločenstvo. S poukazom na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 429/2010-25 zo 06.10.2010 a č. k. IV. ÚS 150/2018-144 zo 06.12.2018 súd prvej inštancie konštatoval, že pozemkové spoločenstvo nie je aktívne hmotnoprávne legitimované na podanie žaloby o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. I keď zákon č. 97/2013 Z. z. umožňuje, aby sa spoluvlastníkom spoločnej nehnuteľnosti stalo aj pozemkové spoločenstvo, žalobca v tomto konaní nepreukázal právny titul, na základe ktorého by mu vlastnícke/spoluvlastnícke právo ku konkrétnym nehnuteľnostiam svedčilo. Rozhodnutie orgánu spoločenstva takýmto právnym titulom nie je. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze č. k. II. ÚS

348/2008-42 zo 06.10.2010 vyslovil právny názor, že vlastníctvo urbárikov – bývalých poddaných, sa odvodzuje od tzv. Urbárskeho patentu vydaného 2. marca 1853 cisárom Františkom Jozefom I., vlastníci bývalého urbárskeho majetku spravovali tento majetok ako spoločný. Problematiku spravovania spoločných lesov upravoval zákonný článok XIX/1898. Na základe uvedeného vznikali združovaním vlastníkov niekdajších urbárskych pozemkov urbárske spoločenstvá, ktorých základnými znakmi bolo nedielne spoluvlastníctvo. Urbárske spoločenstvá spravujúce spoločné lesné pasienky boli zrušené zákonom č. 2/1958 Zb. V prípade, že súčasťou lesa boli aj pasienky, tieto boli odovzdané do obhospodarovania družstva a ak toto nebolo v obci zriadené, tak boli odovzdané do obhospodarovania užívateľom spoločných pasienkov. Vlastnícke právo k obhospodarovateľným pozemkom zostalo zachované individuálnym vlastníkom. Existencia pozemkových spoločenstiev bola obnovená zákonom č. 181/1995 Z. z., pričom pozemkovým spoločenstvom podľa tohto zákona sa rozumelo aj lesné a pasienkové spoločenstvo vlastníkov podielov spoločnej nehnuteľnosti, na ktoré sa vzťahovali právne predpisy o úprave právnych pomerov majetku bývalých urbárikov (urbárikov) a jeho členmi sa mohli a môžu stať len fyzické osoby a právnické osoby, ktoré sú vlastníkami podielu na spoločnej nehnuteľnosti. Z uvedeného výkladu vyplýva, že vlastníkami bývalých lesných pasienkov zostali bývalí urbárikovia.

1.4 Za druhú podstatnú otázku pre rozhodnutie vo veci súd prvej inštancie označil, či pozemkové spoločenstvo založené po roku 1989 na základe zákona č. 181/1995 Z. z., resp. zákona č. 97/2013 Z. z. je právnym nástupcom spoločenstva urbárikov založeného podľa zákonného článku XIX/1898 a vyslovil názor, že zrušením pôvodného spoločenstva došlo k prerušeniu právnej kontinuity pôvodného subjektu a novozaložené spoločenstvo žalobcu nie je právnym nástupcom pôvodného spoločenstva, ide o nový subjekt.

1.5 Súd prvej inštancie uzavrel, že žalobca ako pozemkové spoločenstvo nie je aktívne legitimovaný na podanie takejto žaloby, preto jeho žalobu o určenie vlastníckeho práva zamietol a ďalšími námietkami prednášanými stranami sporu v spore už sa nezaoberal.

1.6 O povinnosti žalobcu zaplatiť žalovanému náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“) s poukazom na úspech žalovaného v konaní.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu napadol odvolaním žalobca s odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. b), h) Civilného sporového poriadku namietajúc, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Zdôraznil, že napadnutému rozsudku predchádzalo vydanie uznesenia Okresného súdu Zvolen zo 07.02.2023 č. k. 17C/40/2019-992 o nepripustení subjektov na stranu žalovaného a nepripustení zmeny žaloby, ktoré má vady podľa § 365 ods. 1 písm. b) a h) Civilného sporového poriadku a tieto vady majú priamy vplyv na napadnutý rozsudok. Takáto námietka je prípustná podľa § 365 ods. 2 C. s. p.

2.1 Súd prvej inštancie v konaní ustálil, že vlastnícke právo k žalovaným pozemkom zostalo pôvodným urbárikom zachované a vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam neprešlo na žalovaného, ale výrok rozsudku tomuto záveru odporuje. Uznesením č. k. 17C/40/2019-992 zo 07.02.2023 zamietol súd prvej inštancie návrh žalobcu na zmenu žaloby a pristúpenie ďalších subjektov na stranu žalovaného, podľa ktorého sa malo vlastnícke právo určiť pôvodným urbárikom. Dôvodom tohto rozhodnutia má byť hospodárnosť konania s poukazom na jeho dĺžku. Pripustenie zmeny žaloby a vstup ďalších subjektov do konania o určenie vlastníckeho práva v prospech pôvodných urbárikov by v žiadnom prípade nepredĺžilo súdne konanie, keď v tomto konaní už bolo vykonané dokazovanie ohľadne otázky zákonného režimu pôvodného urbáru (zákonný článok XIX/1898) a s tým súvisiacej otázky neprechodu vlastníckeho práva podľa zákona č. 2/1958 Zb. Nehospodárne je zaťažovať súd novou žalobou, kde by muselo byť dokazovanie vykonané nanovo. Nešlo o prípad, kedy by žalobca návrhom na zmenu žaloby celkom zmenil charakter pôvodnej žaloby. Ak by prvoinštančný súd vyhovel návrhu na pristúpenie pôvodných urbárikov a s tým spojenú zmenu žaloby, napadnutý rozsudok by bol vyhovujúci. Z napadnutého rozsudku je zrejmé, že ak by bolo vyhovené pristúpeniu subjektov a zmene žaloby, táto by bola úspešná. Žalobca navrhol, aby do konania vstúpili pôvodní urbárikovia ako nezistení vlastníci zastúpení Slovenským pozemkovým fondom. Pozemkové spoločenstvo by malo právny záujem na určení vlastníckeho práva v prospech týchto pôvodných urbárikov, keďže títo ako nezistení vlastníci sú jeho členmi (§ 9 ods. 1 v spojení s § 10 ods. 2 a 3 zákona č. 97/2013 Z. z.), čo primerane vyplýva aj z nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 150/2018. Zo zmluvy o spoločenstve žalobcu vyplýva, že právny podklad založenia spoločenstva vyplýva z C. D. X, kde bol vedený spoločný majetok

bývalých urbarialistov a želiarov obce Tekovská Breznica, preto existuje záujem spoločenstva na určení vlastníckeho práva k časti spoločnej nehnuteľnosti v prospech pôvodných urbárikov.

2.1 Názor súdu prvej inštancie, že žalobca nie je právnym nástupcom pôvodného spoločenstva Bývalých urbarialistov a želiarov obce Tekovská Breznica spravovaného podľa zákonného článku XIX/1898 nie je správny, keď nezohľadňuje historické súvislosti urbárov. Okresný súd Zvolen neprihliadol na názor Ústavného súdu SR vyjadrený v nález z 02.07.2013 sp. zn. III. ÚS 194/2012, v ktorom bolo vyslovené, že skutočnosť, že pozemkové spoločenstvo (sťažovateľ v konaní posudzovanom ústavným súdom) je právnym nástupcom pôvodného urbáru potvrdzuje aj § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 181/1995 Z. z. Z historického princípu pri definícii pozemkového spoločenstva a rovnako aj pri definícii spoločnej nehnuteľnosti vychádza aj súčasný zákon č. 97/2013 Z. z., ktorý v § 2 ods. 1 písm. a) pri definícii spoločenstva v legislatívnej poznámke pod čiarou č. 2 odkazuje na zákonný článok XIX/1898 a rovnako je tak tomu aj pri definícii spoločnej nehnuteľnosti podľa § 8 tohto zákona.

2.2 Žalobca je pozemkovým spoločenstvom, ktoré prispôbilo svoje právne pomery zákonu č. 97/2013 Z. z. a z registra pozemkových spoločenstiev a príslušných listov vlastníctva vyplýva, že spoločná nehnuteľnosť tohto pozemkového spoločenstva je zapísaná na LV č. XXXX katastrálne územie B. a na LV č. XXXX katastrálne územie A. B.. Zároveň zo zápisov na uvedených listoch vlastníctva vyplýva, že pozemky na nich vedené boli pôvodne vedené v C. D. X. Okresný úrad Žarnovica, katastrálny odbor v správe z 13. augusta 2020 potvrdil, že pozemky, ku ktorým sa žalobca domáha určenia vlastníckeho práva vychádzajú z pôvodnej C. D. X a potvrdzuje to aj žalobcom predložený znalecký posudok č. 7/2022. Žalovaný je v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastníč predmetných pozemkov na základe právneho nástupníctva po pôvodnej socialistickej organizácii Jednotného roľníckeho družstva Tekovská Breznica v dôsledku toho, že socialistickej štát pri žalovaných pozemkoch (lesné pasienky) nepostupoval podľa zákona č. 2/1958 Zb., v zmysle ktorého prechádzalo len užívanie nie vlastníctvo pozemkov na štátne lesy, resp. JRD, ale postupoval podľa zákona č. 81/1949 Zb., podľa ktorého na JRD prechádzalo aj vlastnícke právo. Bývalí urbarialisti a želiari obce Tekovská Breznica ale boli spravovaní zákonným článkom XIX/1898, preto sa na tieto spoločenstvá vzťahoval zákon č. 2/1958 Zb., ktorý upravoval iba prechod užívania nie prechod vlastníctva na socialistickej organizácie a tento názor prijal aj súd prvej inštancie.

2.3 Súd prvej inštancie nezohľadnil novú právnu úpravu v § 9 ods. 1 a 11 zákona č. 97/2013 Z. z. Ak môže byť spoločenstvo členom seba samého, môže byť aj vlastníkom časti spoločnej nehnuteľnosti. Rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 429/2010 a sp. zn. IV. ÚS 194/2012, aj rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/2/2013 boli vydané za predchádzajúcej právnej úpravy, kedy pozemkové spoločenstvo nemohlo vlastníť spoločnú nehnuteľnosť.

2.4 Osobitne napáda žalobca rozhodnutie súdu prvej inštancie odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. b) a h) C. s. p. aj v časti výroku o povinnosti žalobcu žalovanému nahradiť trovy konania. Pritom poukazuje na to, že žalovaný ako aj jeho právny zástupca sa bez ospravedlnenia nezúčastnili pojednávania nariadeného na 06.12.2022. Prvoinštančný súd mal v tomto prípade uplatniť rozhodnutie podľa § 256 ods. 2 C. s. p. a priznať nárok na náhradu trov konania za toto pojednávanie žalobcovi. Žalovaný ani na výzvu súdu neoznámil, z akého dôvodu sa tohto pojednávania nezúčastnil. Súd prvej inštancie sa v napadnutom rozsudku žiadnym spôsobom nevysporiadal s návrhom žalobcu predneseným na pojednávaní dňa 07.03.2023, aby sa súd pri rozhodnutí vo veci náhrady trov konania vyrovnal s § 257 C. s. p. z dôvodu, že žalovanému už bola náhrada trov konania priznaná uznesením Okresného súdu Zvolen č. k. 17C/40/2019-678 z 08.09.2022 a aj zaplatená, pretože pôvodným žalobcom 1/ až 308/ ako členom pozemkového spoločenstva bola uložená povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania celkovo vo výške 9 045,05 €. Od samého počiatku ide v konaní o spor o vlastnícke právo k časti spoločnej nehnuteľnosti. Cieľ žaloby ostáva rovnaký, t. j. aby žalované pozemky boli vedené ako súčasť spoločnej nehnuteľnosti (urbárske pozemky). Z dôvodu neustálych zmien a počtu osôb vedených na LV č. XXXX a LV č. XXXX nebolo dosť dobre možné žalovať o určenie vlastníckeho práva v prospech súčasných členov pozemkového spoločenstva a preto došlo k späťvzatiu žaloby žalobcami 1/ až 308/. Existujú teda dôvody hodné osobitného zreteľa, aby súd nepriznal žalovanému náhradu trov konania voči žalobcovi za tú časť konania, za ktorú už žalobca ako zákonný zástupca členov pozemkového spoločenstva trovy uhradil.

2.5 Žalobca navrhuje, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobe v plnom rozsahu vyhovel, alternatívne aby zrušil rozsudok súdu prvej inštancie spolu s uznesením č. k. 17C/40/2019-992 a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedol, že odvolací súd pri posudzovaní dôvodnosti odvolania z hľadiska procesnej vady konania v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) C. s. p. nemôže

preskúmať správnosť úvahy súdu prvej inštancie riešiaceho otázku, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobcom navrhnutou zmenou žaloby môžu alebo nemôžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe podľa § 143 ods. 1 C. s. p., čo vyplýva z rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napr. R 52/2012 a uznesenie sp. zn. 2Cdo/161/2011. O pripustení alebo nepripustení zmeny žaloby na základe vlastnej úvahy, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobcom požadovanou zmenou žaloby (ne)môžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe rozhoduje súd prvej inštancie uznesením, proti ktorému odvolanie nie je prípustné, preto odvolací súd nemôže preskúmať v odvolacom konaní vo veci samej správnosť rozhodnutia o (ne)pripustení zmeny žaloby, pretože by tým porušil princíp devolutívneho účinku takéhoto uznesenia. Súd prvej inštancie zamietol žalobu z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie, na základe čoho sa ďalšími námietkami prednesenými v spore nezaoberal. Žalovaný považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne. V prípade nepreukázania aktívnej legitímácie súd žalobu o určenie zamietne bez toho, aby sa zaoberal meritom veci. Z ustanovenia § 16 ods. 2 písm. c) zákona č. 97/2013 Z. z. vyplýva, že výbor pozemkového spoločenstva nemôže vo vlastnom mene nadobúdať časti spoločnej nehnuteľnosti, ktorej vlastníctvo je sporné, môže len zastupovať členov spoločenstva vo veciach nadobúdania časti spoločnej nehnuteľnosti, ktorej vlastníctvo je sporné. Žalobca si túto skutočnosť uvedomil, preto podal zmenu žaloby a navrhol rozšíriť okruh žalovaných. V spore o určenie vlastníckeho práva k časti spoločnej nehnuteľnosti, ktorej vlastníctvo je sporné, nemôže žalobca riešiť spor medzi žalovanými navzájom. Žalovaný navrhuje potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanému priznať náhradu trov konania.

4. V odvolacej replike žalobca upozornil, že uznesenie NS SR sp. zn. 2Cdo/161/2011 bolo vydané za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, ktorý neobsahoval ekvivalent súčasného § 365 ods. 2 C. s. p., preto je poukaz žalovaného na tieto rozhodnutia nepoužiteľný. Na aplikáciu § 365 ods. 2 C. s. p. výslovne upozorňuje aj Ústavný súd SR v uznesení z 24.03.2022 sp. zn. III. ÚS 177/2022, v ktorom ústavný súd k nesúhlasu sťažovateľa s uznesením okresného súdu o nepripustení návrhu na zmenu žaloby poukázal na právomoci odvolacieho súdu vyplývajúce z § 365 ods. 2 v spojení s § 389 ods. 2 C. s. p. V prejednávanej veci neobstojí nepripustenie zmeny žaloby a pristúpenia subjektov na stranu žalovaného z dôvodu hospodárnosti, keď bolo v konaní preukázané, že vlastníckimi nehnuteľnosťami, o ktoré v konaní ide, ostali pôvodní urbárci, ktorí svoje vlastnícke právo nikdy nestratili. Uznesenie prvoinštančného súdu č. k. 17C/40/2019-992 trpí vadou nesprávneho právneho posúdenia veci.

4.1 Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu poukazuje na nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, čo má podľa neho vyplývať z § 16 ods. 2 písm. c) zákona č. 97/2013 Z. z. Prvoinštančný súd vyhodnotil nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu z dvoch dôvodov. Po prvé, že pozemkové spoločenstvo nemôže nadobúdať vlastnícke právo k spoločnej nehnuteľnosti a po druhé, že žalobca nie je právnym nástupcom Bývalých urbáristov a želiarov obce Tekovská Breznica. Žalobca v odvolaní tieto závery súdu vyvrátil. Prvoinštančný súd pri koncipovaní rozsudku opomenul vziať do úvahy § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 97/2013 Z. z., z ktorého vyplýva právne nástupníctvo pozemkového spoločenstva po Bývalých urbáristoch a želiarov obce Tekovská Breznica, ako aj § 9 ods. 11 v spojení s § 9 ods. 1 zákona č. 97/2013 Z. z., podľa ktorého je pozemkové spoločenstvo oprávnené nadobúdať podiely na spoločnej nehnuteľnosti do veľkosti 49 % a byť aj členom žalobcu, t. j. podielovým spoluvlastníkom spoločnej nehnuteľnosti.

5. Krajský súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní žalobcu podľa § 34 ods. 1 C. s. p. prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania z dôvodu, že skutkový stav zistený súdom prvej inštancie môže byť podkladom pre rozhodnutie odvolacieho súdu, z takto zisteného skutkového stavu odvolací súd podľa § 383 C. s. p. vychádzal, keďže odvolateľ skutkový stav zistený súdom prvej inštancie nespochybňoval. Ak nebolo potrebné doplniť ani zopakovať dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie a prejednanie veci na odvolacom pojednávaní nevyžadoval verejný záujem, nebolo potrebné podľa § 385 ods. 1 C. s. p. nariadiť vo veci odvolacie pojednávanie. Rozsudok súdu prvej inštancie bol napadnutý odvolaním žalobcu v celom rozsahu, v takomto rozsahu v súlade s § 379 C. s. p. odvolací súd vec aj preskúmal, ale iba z hľadiska dôvodov tvrdenej nesprávnosti predkladaných odvolateľom, ktorými je podľa § 380 ods. 1 C. s. p. viazaný, keď vady týkajúce sa procesných podmienok, na ktoré by podľa § 380 ods. 2 C. s. p. musel prihliadnuť aj bez námietky odvolateľa odvolací súd nezistil. Odvolanie žalobcu vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodné, rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej ako vecne správny, na základe čoho bol rozsudok okresného súdu vo veci samej podľa § 387 ods. 1, 2 C. s. p. potvrdený.

6. Súd prvej inštancie v bode 20 odôvodnenia uviedol, že „vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi a zistil nasledovný skutkový stav“, ktorý však v ďalších bodoch 21 až 44 nepopísal jednoducho a zrozumiteľným

spôsobom, len odcitoval obsah vykonaných dôkazov, preto považuje odvolací súd za nevyhnutné skutkové zistenia vyplývajúce z vykonaných dôkazov súdom prvej inštancie precizovať.

6.1 Podľa výpisu z registra pozemkových spoločností Okresného úradu Žiar nad Hronom, pozemkový a lesný odbor vložka č. R-0033/ZC dňom 01.07.2004 bolo do registra pozemkových spoločností zapísané Pozemkové spoločenstvo urbársky a zemiansky spolok Tekovská Breznica, so sídlom Nábřežná 1149/5, Nová Baňa, ktorému je pridelené IČO: 37 957 104. Vyplýva to nielen z výpisu z registra pozemkových spoločností obstaraných odvolacím súdom (za účelom preverenia právnej subjektivity strany sporu), ale aj z potvrdenia Okresného úradu Žiar nad Hronom, pozemkový a lesný odbor z 29.04.2015 dokladaného pôvodnými žalobcami už v konaní pred súdom prvej inštancie na č. I. 18, ktorým preukazovali oprávnenosť osôb konať za pozemkové spoločenstvo. Na č. I. 338 je založená zmluva o pozemkovom spoločenstve vlastníkov podielov spoločnej nehnuteľnosti uzavretá podľa § 5 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločnostiach, ktorou spoluvlastníci podielov spoločnej nehnuteľnosti vedenej na LV č. XXXX a LV č. XXXX katastrálne územie A. B. a LV č. XXXX katastrálne územie B. sa dohodli na uzatvorení zmluvy o pozemkovom spoločenstve ako právnickej osoby podľa § 3 a § 4 ods. 1 zákona č. 97/2013 Z. z. s cieľom spoločného obhospodarovania a užívania označených nehnuteľností. Názov pozemkového spoločenstva je Pozemkové spoločenstvo urbársky a zemiansky spolok Tekovská Breznica a v článku 1 tejto zmluvy je uvedené, že o založení spoločenstva s právnou subjektivitou sa rozhodli vlastníci spoločnej nehnuteľnosti už na zhromaždení dňa 29.04.2004, spoločenstvo vzniklo zápisom dňa 01.07.2004 do registra vedeného na Obvodnom úrade Žarnovica pod č. R-0033/ZC a právnym podkladom založenia pozemkového spoločenstva bola C. D. X katastrálne územie A. B., v ktorej bol zapísaný spoločný majetok Bývalých urbáristov a želiarov obce Tekovská Breznica, ktorých spoločné vlastníctvo upravoval zákonný článok XIX/1898. Touto zmluvou je podľa názoru odvolacieho súdu preukázané tvrdenie žalobcu, že uzavretím zmluvy o pozemkovom spoločenstve podľa zákona č. 97/2013 Z. z. len prispôsobili pomery pozemkového spoločenstva zákonným požiadavkám podľa zákona č. 97/2013 Z. z. a že žalobca je pozemkovým spoločenstvom podľa § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 97/2013 Z. z., keď na LV č. XXXX a LV č. XXXX katastrálne územie A. B., ako aj na LV č. XXXX katastrálne územie B. priložených k žalobe je vyznačené, že spoločné nehnuteľnosti podľa zákona č. 97/2013 Z. z. boli pôvodne vedené v C. D. X katastrálne územie A. B..

6.2 V C. E. č. X katastrálne územie A. B. (č. I. 355 spisu) bol v časti A. Majetková podstata zapísaný Spoločný majetok bývalých urbáristov a želiarov obce Tekovská Breznica. Nehnuteľnosti sú označené parcelnými číslami, názvom a výmerou. Za parcelnými číslami je záznam zo 7. augusta 1911 pod č. XXXX v znení: spoločné užívanie parciel č. ..., rad. čís. I. 47 - 55, 62 - 70 upravujú štatúty zostavené v zmysle zákonného článku XIX/1898. V časti B. Vlastníctvo C. X pod radovým číslom 1. sú ako majitelia uvedení Bývalí urbáristi a želiari obce Tekovská Breznica, potom nasledujú zápisy o odpísaní niektorých parciel do nových vložiek a pod radovým číslom 7. je zápis Čd 610 zo 14. septembra 1950 o tom, že podľa zákona č. 81/1949 Sb. sa niektoré parcely odčleňujú a zapisujú do novovytvorenej vložky č. XXXX tejto knihy. Podľa výmeru Okresného národného výboru v Novej Bani z 31.12.1949 (č. I. 12 spisu) bolo Jednotné roľnícke družstvo v Tekovskej Breznici podľa zákona č. 81/1949 Sb. uvedené do užívania spoločných nehnuteľností bývalých urbáristov, želiarov a curialistov ležiacich v katastrálnom území obce A. B. zapísaných v C. E. č. X a ďalšie s odôvodnením, že Jednotné roľnícke družstvo v Tekovskej Breznici bolo založené podľa zákona č. 69/1949 Sb., pričom vyššie uvedený majetok bývalých urbáristov, želiarov a curialistov v Tekovskej Breznici prechádza do vlastníctva Jednotného roľníckeho družstva dňom vyvesenia tohto výmeru podľa zákona č. 81/1949 Sb.

6.3 Okresný úrad Žarnovica, katastrálny odbor zaslal dňa 06.07.2020 konajúcemu súdu identifikáciu nehnuteľností evidovaných pôvodne v C. E. č. X katastrálne územie A. B., z ktorej vyplýva, že pozemky evidované v C. D. X katastrálne územie A. B. sú ku dňu vyhotovenia identifikácie parciel evidované na LV č. XXXX, LV č. XXXX a LV č. XXXX (bez označenia katastrálneho územia) a ide o údaje podľa registra EKN. V sprievodnom liste k identifikácii Okresný úrad Žarnovica, katastrálny odbor (č. I. 332) zároveň oznámil, že nehnuteľnosti na LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX katastrálne územie A. B. a LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX katastrálne územie B. nie sú spoločné nehnuteľnosti. Pôvodný právny zástupca žalobcu F. F. D. v e-mailovom podaní na č. I. 350 spisu oznamuje Okresnému súdu Zvolen, že identifikácia vyhotovená na žiadosť súdu nezahŕňa všetky pôvodné parcely z C. D. X katastrálne územie A. B., ale len tie, ktoré sa ku dňu identifikácie v C. D. X katastrálne územie A. B. nachádzajú z dôvodu, že takto bola podaná žiadosť Okresného súdu Zvolen (identifikovať pozemky z C. D. X) a iné parcely v minulosti postupne odpísané do nových vložiek, napr. PKV č. XXXX, C. D. 827 G. C. D. XXX predmetom identifikácie neboli. Žalobca tvrdil, že do C. D. X patria všetky pozemky, ktoré do tejto vložky patrili ku dňu 16. mája 1950 než

bolo vydané uznesenie Čd 610/50. V doplňujúcej informácii Okresného úradu Žarnovica, katastrálny odbor z 13. augusta 2020 na č. I. 366 spisu tento úrad uvádza, že nie je možné vykonať identifikáciu nehnuteľností ku dňu 12.09.1950 a potvrdzuje, že podľa Čd 610/50 zo 14.09.1950 sa v zmysle § 3 ods. 4 zákona č. 81/1949 Zb. oddelenila časť parcel, ktoré sa zapísali do pozemnoknižnej vložky č. XXXX pre vlastníka Jednotné roľnícke družstvo v Tekovskej Breznici a len časť parcel zostala vedená v C. D. X.

6.4 Podľa poslednej súdom prvej inštancie pripustenej zmeny žaloby sa žalobca domáha určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam evidovaným na LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX katastrálne územie A. B. a LV č. XXXX, LV č. XXXX a LV č. XXXX katastrálne územie B., ktoré podľa prípisu Okresného úradu Žarnovica, katastrálny odbor zo 06.07.2020 na č. I. 332 spisu netvoria spoločné nehnuteľnosti. Podľa tvrdenia žalobcu ide práve o nehnuteľnosti odpísané v roku 1950 z C. D. X a nesprávne zapísané ako vlastnícke právo právneho predchodcu žalovaného. K námietkam žalovaného, že podľa prílohy č. 2 zmluvy o pozemkovom spoločenstve žalobcu hospodári pozemkové spoločenstvo len na nehnuteľnostiach evidovaných na LV č. XXXX, LV č. XXXX katastrálne územie A. B. a LV č. XXXX katastrálne územie B. a nie aj na nehnuteľnostiach, ku ktorým sa domáha určenia vlastníckeho práva žalobca v podaní z 20. júla 2020 na č. I. 337 vysvetlil, že až § 18 ods. 2 zákona č. 97/2013 Z. z. uložil pozemkovému spoločenstvu viesť zoznam pozemkov patriacich do spoločnej nehnuteľnosti, čo však nie je podmienkou platnosti vzniku pozemkového spoločenstva. K zmluve o pozemkovom spoločenstve mohli priložiť len taký zoznam nehnuteľností, pri ktorých nie je spor o vlastnícke právo.

6.5 LV č. XXXX katastrálne územie A. B. na č. I. 136 spisu potvrdzuje, že ako vlastník parcel registra „C“ a parcel registra „E“, o ktoré má záujem žalobca je ako výlučný vlastník zapísaný žalovaný s titulom nadobudnutia Čd 610/1950, C. D. XXXX. Žalovaný je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX katastrálne územie A. B. (č. I. 137), rovnako na základe Čd 610/1950 a PKV č. 1229. Rovnaký titul nadobudnutia nehnuteľností sa uvádza u žalovaného aj na LV č. XXXX katastrálne územie A. B. (č. I. 140), na LV č. XXXX katastrálne územie A. B. sú iné tituly nadobudnutia (č. I. 144), spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnostiam na LV č. XXXX katastrálne územie A. B. (č. I. 149) nadobudol žalovaný taktiež podľa Čd 610/1950, C. D. XXXX, rovnako tak na LV č. XXXX katastrálne územie A. B. (č. I. 154), aj na H. D. XXXX Tekovská Breznica (č. I. 159) a na LV č. XXXX katastrálne územie A. B. (č. I. 163 spisu). Na LV č. XXXX katastrálne územie B. na č. I. 167 vo výlučnom vlastníctve žalovaného, LV č. XXXX katastrálne územie B. na č. I. 168 a LV č. XXXX katastrálne územie B. na č. I. 172 sa uvádza, že nehnuteľnosti boli evidované pôvodne v C. D. XXXX. Na žiadnom z uvedených listov vlastníctva nie je zápis, že ide o spoločné nehnuteľnosti podľa zákona č. 97/2013 Z. z. ako na LV č. XXXX, LV č. XXXX katastrálne územie A. B. (č. I. 32 a č. I. 90) a na LV č. XXXX katastrálne územie B. na č. I. 61.

6.6 Z rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Žiari nad Hronom z 30. marca 2005 č. 2005/01056 na č. I. 327 vyplýva, že žiadateľovi o navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré prešli do vlastníctva Poľnohospodárskeho družstva Tekovské Nemce titulom zákona SNR č. 81/1949 Sb. o úprave právnych pomerov pasienkového majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných právnych útvarov podľa zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom, bolo vyhovené.

7. Po rozhodnutí súdu prvej inštancie uznesením č. k. 17C/40/2019-439 z 26. januára 2021 vypovedal žalobca plnú moc právnenému zástupcovi F. F. D. a na zastupovanie v konaní splnomocnil advokáta F. I. I., C.. Žalobca prostredníctvom nového právneho zástupcu dňa 23.11.2022 požiadal súd o pripustenie vstupu ďalších subjektov na strane žalovaného a pripustenie zmeny žaloby. Upozornil, že spoločná nehnuteľnosť je po zlúčení dvoch listov vlastníctva vedená už len na LV č. XXXX katastrálne územie A. B. a LV č. XXXX katastrálne územie B. z dôvodu, že v roku 2022 došlo k zlúčeniu LV č. XXXX a LV č. XXXX katastrálne územie A. B.. Žalobca žiadal pripustiť zmenu žaloby tak, aby súd určil vlastnícke právo k nehnuteľnostiam tvoriacim spoločnú (urbársku) nehnuteľnosť v prospech pôvodných spoluvlastníkov (urbárikov) evidovaných v pozemkovej knihe ku dňu 14. septembra 1950, kedy bolo prepísané vlastnícke právo v pozemkovej knihe na JRD Tekovská Breznica v rozpore so zákonom č. 81/1949 Sb. Navrhovaná je zmena určenia vlastníckeho práva práve k dátumu 14.09.1950 z dôvodu rešpektovania právoplatných reštitučných rozhodnutí vydaných v rámci administratívneho konania, ako aj skutočnosti, že konaním o určenie vlastníckeho práva nie je možné obchádzať dedičské konania. Vlastnícke právo podľa návrhu žalobcu mal súd určiť pôvodným urbárikom, vlastníkom nehnuteľností vedených v pozemkovej knihe ku dňu prepisu vlastníckeho práva na JRD Tekovská Breznica. Za účelom stanovenia okruhu spoluvlastníkov k žalovaným pozemkom k 14.09.1950 dal žalobca vypracovať znalkyňou z odboru geodézia, kartografia a kataster nehnuteľností, odvetvie kataster nehnuteľností J. K.. J. I. L. znalecký posudok č. 12/2022 a súd mal rozhodnutím pripustiť vstup nezistených vlastníkov uvedených v tabuľkách 2 až 10 znaleckého posudku č. 12/2022 vypracovaného J. K.. J. I. L., ktorých

má zastupovať Slovenský pozemkový fond a navrhovanou zmenou žaloby žiadal určiť najprv, že spoločnú nehnuteľnosť, na ktorej zabezpečuje hospodárenie žalobca tvoria pozemky uvedené na LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX katastrálne územie A. B. a na LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX katastrálne územie B. a zároveň určiť, že spoluvlastníkmi pozemkov patriacich do spoločnej nehnuteľnosti na uvedených listoch vlastníctva sú žalovaní uvedení s prislúchajúcimi spoluvlastníckymi podielmi v tabuľkách uvedených v znaleckom posudku č. 12/2022 Ing. et. J. I. L.. Znalecký posudok č. 12/2022 je tvorený rozsahom strán od č. I. 719 po č. I. 771 a jeho prílohy od č. I. 772 až po č. I. 906 spisu. Znalecký posudok č. 7/2022 je v kópii od č. I. 907 po č. I. 913 spisu a spolu s prílohami končí na č. I. 956 spisu uznesením pozemkového spoločenstva o tom, že jeho členovia odvolávajú súhlas, aby výbor pozemkového spoločenstva v konaní pred Okresným súdom Zvolen pod sp. zn. 17C/40/2019 uplatňoval vlastnícke právo v prospech spoločenstva proti Roľníckemu družstvu Tekovské Nemce a prijali uznesenie, podľa ktorého sa má pozemkové spoločenstvo v tomto konaní domáhať určenia vlastníckeho práva v prospech pôvodných členov spoločenstva vedených v C. D. X Tekovská Breznica ku dňu zápisu vlastníckeho práva na právneho predchodcu žalovaného. Žalobca v žiadosti o pripustenie zmeny žaloby argumentoval, že podľa R 30/2019 nie je vylúčené žalovať v prospech nezistených vlastníkov a naliehavý právny záujem na takejto určovacej žalobe odôvodňoval tým, že vyhovením žalobe bude deklarované, že sporné nehnuteľnosti patria do spoločnej nehnuteľnosti, na ktorej zabezpečuje hospodárenie žalobca ako pozemkové spoločenstvo. Vyhovením žalobe o určenie vlastníckeho práva bude dotknuté právne postavenie žalobcu, ktorý bude môcť užívať sporné nehnuteľnosti ako súčasť spoločnej nehnuteľnosti. Spätná identifikácia nehnuteľností vyhotovená znalkyňou z príslušného odboru preukazuje, že žalované pozemky zodpovedajú pozemkom pôvodne evidovaným v C. D. X.

8. Súd prvej inštancie aktívnu vecnú legitímáciu pozemkového spoločenstva domáhať sa určenia vlastníckeho práva vo svoj prospech posúdil podľa § 16 ods. 2 zákona č. 97/2013 Z. z., ktorý v písm. c) oprávňuje výbor pozemkového spoločenstva (orgán podľa § 13 ods. 1 písm. b/ zákona č. 97/2013 Z. z.) zastupovať členov spoločenstva, okrem členov spoločenstva podľa § 10 ods. 1 a 2 (štát a nezistených vlastníkov, ktorých zastupuje Slovenský pozemkový fond) vo veciach nadobúdania časti spoločnej nehnuteľnosti, ktorej vlastníctvo je sporné, čo však podľa názoru súdu prvej inštancie neznamená, že pozemkové spoločenstvo môže podať žalobu o určenie vlastníckeho práva v prospech pozemkového spoločenstva, ale pod výrazom „zastupovať“ treba chápať iba oprávnenie pozemkového spoločenstva prostredníctvom svojho výboru vykonávať hmotnoprávne či procesnoprávne úkony vo vlastnom mene, ale na účet členov spoločenstva. Pozemkové spoločenstvo, ako uzavrel súd prvej inštancie, nemá titul pre nadobudnutie vlastníckeho práva k označeným nehnuteľnostiam.

9. Odvolací súd s výkladom ustanovenia § 16 ods. 2 písm. c) zákona č. 97/2013 Z. z. zo strany súdu prvej inštancie súhlasí. Tiež je toho názoru, že v súdnom konaní o určenie vlastníckeho práva je pozemkové spoločenstvo oprávnené iba zastupovať svojich členov a nemôže sa domáhať určenia vlastníckeho práva vo svoj prospech (ani určenia vlastníckeho práva v prospech svojich členov bez toho, aby títo boli stranami sporu) len na základe rozhodnutia členskej schôdze, pretože rozhodnutie členskej schôdze nie je titulom nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti podľa žiadneho zákona platného právneho poriadku na území SR a nezakladá aktívnu vecnú legitímáciu pozemkového spoločenstva v konaní o určenie vlastníckeho práva. Záver súdu prvej inštancie je potvrdený aj uznesením NS SR z 23.04.2019 sp. zn. 6Cdo/164/2017, ktorým najvyšší súd odmietol dovolanie žalobkyne namietajúcej okrem iného aj to, že sa súdy nižšej inštancie nevysporiadali s otázkou, či pozemkové spoločenstvo zapísané v registri pozemkových spoločenstiev má alebo nemá pasívnu vecnú legitímáciu. Dovolací súd poukázal na dôvody rozhodnutia odvolacieho súdu v časti, kde sa otázkou vecnej legitímácie pozemkového spoločenstva v spore o určenie vlastníckeho práva zaoberal a to aj v kontexte zákona č. 97/2013 Z. z. a dospel k záveru, že v takýchto sporoch musia byť žalovaní všetci podieloví spoluvlastníci, ktorí jediní sú nositeľom vecných práv a povinností a že pozemkové spoločenstvo je oprávnené jednotlivých členov v súdnom konaní len zastupovať. Odvolací súd k tomu dodáva, že uvedené platí aj naopak pokiaľ ide o aktívnu vecnú legitímáciu v konaní o určenie vlastníckeho práva. Rovnaký záver k aktívnej legitímácii pozemkového spoločenstva vyplýva aj z uznesenia NS SR sp. zn. 9Cdo/225/2021 z 26.07.2023, v ktorom nebol dovolacím súdom spochybnený záver súdov nižšej inštancie, že ak pozemkové spoločenstvo tvrdí, že majetok patrí „urbárnikom“, aktívne vecne legitimovaní pre podanie žaloby sú jedine jednotliví členovia urbárskeho spoločenstva, nie spoločenstvo ako také, hoci má aj právnu subjektivitu.

9.1 Žalobca v konaní netvrdil žiaden iný titul nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o ktoré v konaní ide, než rozhodnutie členskej schôdze o tom, kto bude uplatňovať nároky na súde, aby sa uľahčilo vedenie sporu a stranami sporu nemuseli byť všetci členovia pozemkového spoločenstva. Titul nadobudnutia nehnuteľností nepomenúva žalobca ani v odvolaní, preto je nenáležitá (nezrozumiteľná) jeho argumentácia v odvolaní, že súd prvej inštancie nezohľadnil novú právnu úpravu podľa zákona č. 97/2013 Z. z., v zmysle ktorej môže pozemkové spoločenstvo nadobúdať vlastnícke právo k spoločnej nehnuteľnosti. Žalobca v odvolaní nehovorí, že ak nebola pripustená zmena žaloby, mal okresný súd vyhovieť pôvodnej žalobe podľa uznesenia z 26.01.2021 č. k. 17C/40/2019-439 a nežiada v tomto duchu zmenu napadnutého rozhodnutia, ale zrušenie rozsudku okresného súdu spolu s uznesením č. k. 17C/40/2019-992 a vrátenie veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie súdu prvej inštancie.

10. Žalobca s poukazom na uznesenie NS SR z 15. apríla 2019 sp. zn. 8Cdo/31/2018 oponoval žalovanému, namietajúcemu že označenie subjektov, pripustenie ktorých do konania na strane žalovaného žiadal len ako „nezistení vlastníci zastúpení Slovenským pozemkovým fondom“ je neurčité a tvrdil, že takéto označenie je postačujúce. Odvolací súd k tomu uvádza, že rovnaký názor o „druhovom pomenovaní“ neznámych vlastníkov bol vyjadrený už v uznesení NS SR z 24.02.2016 sp. zn. 6Cdo/11/2016, na ktorý poukazuje dovolací súd aj v uznesení sp. zn. 5Cdo/206/2022 z 27.09.2023. Podľa názoru odvolacieho súdu aj v prípade tzv. „druhového pomenovania“ neznámych vlastníkov by musel žalobca týchto neznámych vlastníkov označiť aspoň menom, aby bolo jednoznačne zrejmé, koho žalobca za stranu sporu označuje a nepostačuje odkaz pri označení strany sporu na tabuľku v znaleckom posudku. Tento názor vyslovuje odvolací súd napriek záverom dovolacieho súdu v bode 38 odôvodnenia uznesenia sp. zn. 8Cdo/31/2018, že „v žalobe nebolo potrebné osobitne uvádzať údaje každého jedného člena spoločenstva, stačilo poukázať, že stranou sú jednotliví spoluvlastníci žalovanej spoločnej nehnuteľnosti zapísaní na príslušnom liste vlastníctva a zastúpení spoločenstvom v zmysle § 16 ods. 2 písm. a) zákona č. 97/2013 Z. z., resp. § 16 ods. 2 písm. c) zákona č. 97/2013 Z. z.“, pretože nehnuteľnosti, o ktoré v konaní ide, netvoria podľa správy Okresného úradu Žarnovica, katastrálny odbor spoločné nehnuteľnosti, žalobca sa iba v konaní navrhovanou zmenou žaloby (nepripustenou súdom prvej inštancie) domáha určenia, že nehnuteľnosti na LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX katastrálne územie A. B. a LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX katastrálne územie B. tvoria spoločnú nehnuteľnosť, na ktorej hospodári pozemkové spoločenstvo a fyzické osoby, v prospech ktorých chcel žalobca určiť vlastnícke právo, nie sú členmi pozemkového spoločenstva vzniknutého 01.07.2004 a ich vlastníctvo k nehnuteľnostiam tvoriacim predmet sporu nie je zapísané na listoch vlastníctva a nie je tak jednoznačne možné identifikovať, komu sa má vlastnícke právo určiť.

11. Nie je možné vzniesť námietky proti názoru žalobcu, že procesné právo pripúšťa žaloby aj v prospech tretieho. Žalobca poukazuje na uznesenie NS SR sp. zn. 8Cdo/100/2017 (R 30/2019) a k tomu odvolací súd dodáva, že žalobu o určenie vlastníckeho práva v prospech žalovaného, ak má na tom žalobca naliehavý právny záujem, pripustil najvyšší súd už v uznesení z 24. júna 2015 sp. zn. 4Cdo/105/2013.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 8Cdo/31/2018 z 15. apríla 2019, na ktoré opakovane poukazuje žalobca (v spore žalobcu pozemkového spoločenstva proti žalovaným fyzickým osobám o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré sa majú stať súčasťou spoločnej nehnuteľnosti), sa zaoberal aj otázkou správne určeného okruhu strán sporu a výslovne uviedol, že v konaní o určenie vlastníckeho práva k spoločnej nehnuteľnosti sa závery rozhodnutia R 30/2011 o tom, že v konaní o určenie vlastníctva k spoluvlastníckemu podielu je pasívne legitimovaný iba dotknutý spoluvlastník tohto spoluvlastníckeho podielu z dôvodu, že právnej sféry ďalších ostatných spoluvlastníkov sa toto konanie netýka a výsledok konania (určenie práva k spoluvlastníckemu podielu) nemôže mať na ich právne pomery žiadny vplyv, neuplatní z dôvodu, že v konaní o určenie vlastníctva k spoluvlastníckym podielom spoločnej nehnuteľnosti ide o konanie týkajúce sa (spolu)vlastníckych práv k celej veci. Skutočnosť, či predmetný pozemok patrí do spoločnej nehnuteľnosti je sporom navonok, medzi všetkými členmi spoločenstva na jednej strane a všetkými, na liste vlastníctva zapísanými podielovými spoluvlastníkmi týchto nehnuteľností na strane druhej. Výsledok konania tak bude mať dopad na všetkých, v katastri nehnuteľností na listoch vlastníctva evidovaných spoluvlastníkov, ktorí v prípade vyhovenia žalobe prestanú byť evidovaní ako podieloví spoluvlastníci nehnuteľností. Žalovaným určením totiž majú byť v evidencii nehnuteľností nahradení všetci pôvodne evidovaní podieloví spoluvlastníci za žalobcom označených „nových“ podielových spoluvlastníkov (členov žalobcu). Preto všetci v katastri nehnuteľností evidovaní podieloví spoluvlastníci predmetných

nehnutelností musia mať v danom určovacom spore postavenie tzv. nútených procesných spoločníkov podľa § 78 C. s. p.

12.1 Z listov vlastníctva, na ktorých sú evidované nehnuteľnosti, ku ktorým má súd podľa žaloby určiť vlastnícke právo je zistiteľné, že žalovaný je ako výlučný vlastník nehnuteľností zapísaný len na LV č. XXXX katastrálne územie A. B. a LV č. XXXX katastrálne územie B.. Inak je len podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností a ďalšími spoluvlastníkmi nehnuteľností sú konkrétne fyzické osoby vo väčšine s titulom nadobudnutia vlastníckeho práva na základe rozhodnutia o vrátení vlastníctva k pozemkom podľa zákona č. 503/2003 Z. z. alebo dedičských rozhodnutí. Ostatných podielových spoluvlastníkov nehnuteľností z listov vlastníctva v katastrálnom území A. B. a katastrálnom území B. žalobca za strany sporu neoznačuje. Pritom vyhovením žalobe v znení navrhovanej zmeny nepripustenej súdom prvej inštancie v uznesení č. k. 17C/40/2019-992 by všetci podieloví spoluvlastníci evidovaní ku dňu rozhodnutia súdu prvej inštancie o svoje vlastníctvo evidované na týchto listoch vlastníctva prišli. Nie je tak naplnená požiadavka § 78 ods. 1 C. s. p. a už táto skutočnosť by bola dôvodom na zamietnutie žaloby podľa § 78 ods. 2 C. s. p.

13. Žalobca porušenie svojho práva na spravodlivý proces odvodzuje od rozhodnutia súdu prvej inštancie uznesením č. k. 17C/40/2019-992, ktorým nepripustil súd prvej inštancie vstup ďalších subjektov na strane žalovaných a nepripustil zmenu žaloby o určenie vlastníckeho práva v prospech bývalých vlastníkov nehnuteľností evidovaných v C. D. X pred dátumom 14.09.1950. Žalovaný namietal, že ak proti uzneseniam súdu prvej inštancie o nepripustení vstupu strany sporu do konania a nepripustení zmeny žaloby nie je prípustné odvolanie, nemá odvolací súd oprávnenie skúmať správnosť tohto postupu a názoru súdu prvej inštancie.

13.1 Odvolaciemu súdu sú známe vzájomne si odporujúce rozhodnutia najvyššieho súdu k otázke prípadného prieskumu právoplatného uznesenia súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej podľa § 365 ods. 2 C. s. p. a to nielen v súvislosti so zmenou právnej úpravy procesným predpisom účinným od 01.07.2016. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 30. januára 2019 sp. zn. 6Cdo/177/2018 k povinnosti odvolacieho súdu pri námietkach podľa § 365 ods. 2 C. s. p. preskúmať právoplatné uznesenie predchádzajúce konečnému rozhodnutiu uviedol, že „nesprávne rozhodnutie, ktorým sa konanie končí a ktorého nesprávnosť je dôsledkom predchádzajúceho právoplatného uznesenia, znamená totiž odmietnutie spravodlivosti, t. j. porušenie práva na spravodlivý proces“. V rozsudku z 28.09.2023 sp. zn. 2Cdo/191/2021 sa vyjadroval najvyšší súd k povinnosti odvolacieho súdu preskúmať vecnú správnosť uznesenia o (ne)pripustení zmeny žaloby, či netrpí niektorou z väd uvedených v § 365 ods. 1 C. s. p. a to podľa § 365 ods. 2 C. s. p. Opačný názor vyjadril Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 27.07.2021 sp. zn. 7Cdo/93/2020 (skutkovo a právne obdobné veci, kde sa žalobca pozemkové spoločenstvo domáhalo určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a žaloba bola zamietnutá po tom, čo súd prvej inštancie nepripustil zmenu žaloby z dôvodu, že členovia pozemkového spoločenstva neboli označení za strany sporu na strane žalobcov), kde sa dovolací súd priklonil k názoru, že úvaha či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobcom požadovanou zmenou žaloby, (ne)môžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe súvisí s predbežným hodnotením dôkazov a je výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkového postupu, preto táto úvaha patrí len súdu rozhodujúcemu o návrhu na pripustenie zmeny žaloby. Pokiaľ je ním súd prvého stupňa, žalobca nie je oprávnený napadnúť odvolaním správnosť tejto jeho úvahy, lebo odvolanie proti uzneseniu, ktorým sa pripustila alebo nepripustila zmena žaloby nie je prípustné (podľa Občianskeho súdneho poriadku ani Civilného sporového poriadku) a dovolací súd výslovne uviedol, že s týmto názorom súhlasí a nepripustením zmeny žaloby nemohlo dôjsť k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces. Najvyšší súd v uznesení z 23.09.2021 sp. zn. 8Cdo/303/2019 k aplikácii odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 2 C. s. p. uviedol: „Dovolací súd v súvislosti s dovolacím prieskumom vo vzťahu k nesprávnosti uznesenia súdu prvej inštancie, ktorým súd nepripustil zmenu žalobného petitu pokiaľ ide o možnosť dovolacieho prieskumu samotnej úvahy súdu v otázke, či doterajšie výsledky konania môžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, odkazuje na ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu obsiahnutú v rozhodnutiach z 29. septembra 2011 sp. zn. 2Cdo/161/2011 uverejnenom pod číslom 52/2012 Zbierky stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 3/2012, ktorého závery sú pri nezmenenej procesnej úprave ustanovení o zmene žaloby (§ 139 a nasledujúce C. s. p.) oproti jej zneniu v Občianskom súdnom poriadku stále použiteľné a z ktorého vyplýva, že dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania z hľadiska procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. (teraz § 420 písm. f) C. s. p.) nemôže preskúmať správnosť úvahy súdu riešiaceho otázku, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobcom navrhovanou zmenou žaloby môžu alebo nemôžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe (§ 95 ods. 2 O. s. p., teraz § 143 ods. 1 C.

s. p.). Úvaha, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobcom požadovanou zmenou žaloby, ne(môžu) byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, súvisí s predbežným hodnotením dôkazov a výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkového postupu; preto táto úvaha patrí len súdu rozhodujúcemu o návrhu na pripustenie zmeny žaloby. Ani dovolací súd posudzujúci prípustnosť dovolania z hľadiska § 237 písm. f) O. s. p. (teraz § 420 písm. f) C. s. p.) nemôže prehodnocovať správnosť tejto úvahy.“

14. Podľa § 365 ods. 2 C. s. p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. I keď sa uznesenie vydané podľa § 143 ods. 1 C. s. p. v taxatívnom výpočte uznesení, proti ktorým Civilný sporový poriadok odvolanie pripúšťa (§ 357) nenachádza, pri uplatnení odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 2 C. s. p. je odvolací súd oprávnený preskúmať, či právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej má vadu uvedenú v § 365 ods. 1. Vyplýva to z § 389 ods. 2 C. s. p., ktoré umožňuje odvolaciemu súdu zrušiť aj právoplatné uznesenie, ktoré rozhodnutiu vo veci samej predchádzalo, ak sú dané odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 2 C. s. p., ako aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, napr. sp. zn. 6Cdo/177/2018, 2Cdo/191/2021, ale aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky konkrétne sp. zn. PLz. ÚS 3/2022-13 z 9. novembra 2022, ktorým rozhodol o zjednotení odlišných právnych názorov senátov ústavného súdu tým spôsobom, že „Ak v zmysle § 365 ods. 2 Civilného sporového poriadku možno odvolanie strany proti rozhodnutiu vo veci samej odôvodniť aj vadou právoplatného uznesenia súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej a ktorého vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej, potom odvolanie strany proti rozhodnutiu vo veci samej je právnym prostriedkom podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý podľa § 55 písm. d) zákona o ústavnom súde vylučuje prípustnosť ústavnej sťažnosti strany proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým bolo rozhodnuté o prípustnosti vstupu intervenienta do konania“, sp. zn. I. ÚS 257/2023, II. ÚS 503/2023, IV. ÚS 10/2024 a III. ÚS 177/2022.

15. Predmet konania bol určený uznesením Okresného súdu Zvolen č. k. 17C/40/2019-439 z 26.01.2021 tak, že súd prvej inštancie mal určiť, že žalobca (pozemkové spoločenstvo) je vlastníkom/ spoluvlastníkom nehnuteľností evidovaných v katastrálnom území A. B. na LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX a v katastrálnom území B. na LV č. XXXX, LV č. XXXX a LV č. XXXX. Až do návrhu na pripustenie zmeny žaloby v podaní doručenom Okresnému súdu Zvolen 23.11.2022 (č. I. 708) žalobca tvrdil, že mu žalovaný odmieta vydať spoločné nehnuteľnosti, o ktoré v konaní ide, naproti tomu v návrhu na pripustenie zmeny žaloby sa domáha žalobca aj určenia (rozšírený predmet konania), že spoločná nehnuteľnosť, na ktorej zabezpečuje hospodárenie žalobca je tvorená pozemkami vedenými na LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX katastrálne územie A. B. a na LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX a LV č. XXXX katastrálne územie B., pritom podľa správy Okresného úradu Žarnovica, katastrálny odbor tieto pozemky netvoria spoločné nehnuteľnosti podľa zákona č. 97/2013 Z. z.

16. Podľa § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

17. Zo znenia ustanovenia § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku vyplýva, že žalobou sa možno domáhať iba určenia existujúceho práva ku dňu vyhlásenia rozsudku. Obsahom žaloby nemôže byť určenie práva za dobu minulú alebo do budúcnosti [podľa rozhodnutí NS SR sp. zn. 2Cdo/32/1998, sp. zn. 2Cdo/131/2006, sp. zn. 8Cdo/156/2018 zo dňa 20. marca 2019, v ktorom najvyšší súd poukazuje na existujúce výnimky z tohto záveru v podobe žalôb o určenie, že určitá osoba bola ku dňu smrti vlastníkom veci, resp. žaloba, že určitá vec patrí do dedičstva (napr. podľa rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/26/2007, 3Cdo/44/2008), kedy rozhodujúcim okamihom pre určenie naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe je deň smrti poručiteľa.]

18. Žalobca sa navrhovanou zmenou žaloby v zmysle návrhu z 23.11.2022 a upresnenia z 13.12.2022 na č. I. 976 spisu nedomáha určenia vlastníckeho práva konkrétnych fyzických osôb ku dňu rozhodnutia súdu prvej inštancie ani určenia, že tam uvedené nehnuteľnosti patria do dedičstva po konkrétnych poručiťoch ku dňu ich smrti. Naopak, odhliadnuc od existujúcich zápisov na listoch vlastníctva v katastrálnom území A. B. a katastrálnom území B. o aktuálnych vlastníkoch nehnuteľností na základe

právných titulov vzniknutých po dátume 14.09.1950 sa domáha takého určenia, ktoré by potrelo existujúce vlastnícke vzťahy, navyše v konaní, kde stranami sporu osoby, ktorých vlastníctvo by bolo rozhodnutím súdu dotknuté, nie sú. Okruh strán sporu v konaní pritom určuje žalobca, nepatrí to do kompetencie súdu. Zo spôsobu, akým v návrhu na zmenu žaloby určil žalobca okruh žalovaných je zrejmé, že stranami sporu by sa nestali všetci na listoch vlastníctva aktuálne zapísaní vlastníci/spoluvlastníci dotknutých nehnuteľností, keď za strany sporu v zmysle predkladaného znaleckého posudku č. 12/2022 znalkyne J. K. J. I. L. sa majú stať osoby evidované v C. D. X v roku 1950, z ktorých mnohé už nežijú a preto nemajú spôsobilosť na právne úkony ani procesnoprávnu spôsobilosť. Podľa uznesenia NS SR sp. zn. 5Cdo/206/2022 z 27. septembra 2023 je povinnosťou súdu v každom štádiu konania prihliadať na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (§ 161 ods. 1 C. s. p.). Pri skúmaní naliehavého právneho záujmu na konkrétnej určovacej žalobe musí súd aplikovať ustanovenie § 161 ods. 1 C. s. p. a skúmať, či strana sporu označená v žalobe ako fyzická osoba má v čase začatia súdneho konania procesnú subjektivitu. Nedostatok procesnej subjektivity je neodstrániteľnou prekážkou postupu konania. Súd musí konanie voči osobe, ktorej sa zistený nedostatok týka, zastaviť.

19. S poukazom na judikatúru najvyšších súdnych autorít uvedenú v bodoch 10, 13.1, 14, 17 odvolací súd preskúmal správnosť uznesenia Okresného súdu Zvolen č. k. 17C/40/2019-992 z hľadiska žalobcom namietaných vád podľa § 365 ods. 1 písm. b) a h) Civilného sporového poriadku a konštatuje, že súd prvej inštancie neporušil právo žalobcu na spravodlivý proces, keď pristúpenie ďalších subjektov, u ktorých bolo zrejmé, že už nežijú a nezodpovedajú okruhu vlastníckych vzťahov uvedených na listoch vlastníctva v katastrálnom území A. B. a katastrálnom území B., na ktorých sú evidované pozemky, o ktoré žalobcovi ide nepripustil a nepripustil zmenu žaloby o určenie, že konkrétne označené nehnuteľnosti patria do vlastníctva/spoluvlastníctva týchto osôb a vec správne právne posúdil, keď podľa § 143 ods. 1 C. s. p. zmenu žaloby a pristúpenie ďalších subjektov podľa § 79 ods. 1 C. s. p. nepripustil. Takáto žaloba nemohla mať úspech; do rozhodnutia súdu prvej inštancie vykonané dokazovanie uznesením č. k. 17C/40/2019-992 nemohlo byť podkladom na rozhodnutie o zmenenej žalobe, keď napriek žiadosti súdu príslušný Okresný úrad Žarnovica, katastrálny odbor nestotožnil (nevedel stotožniť?) stotožniť žalované pozemky s pozemkami evidovanými pôvodne v C. D. X, následne v C. D. XXXX a k osobám, ktoré sa mali stať stranami sporu na strane žalovaného nebolo vykonané dokazovanie, či žijú, či majú právnych nástupcov, prípadne či ide o osoby totožné so zapísanými vlastníckymi na záujmových listoch vlastníctva. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 2 C. s. p. naplnený nebol a odvolací súd nevezhliadol dôvod na zrušenie právoplatného uznesenia súdu prvej inštancie č. k. 17C/40/2019-992 podľa § 389 ods. 2 C. s. p.

20. Z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky, na ktoré v napadnutom rozsudku poukázal súd prvej inštancie, za podstatné odvolací súd považuje nález sp. zn. II. ÚS 348/2008-42 zo 6. októbra 2010 a uznesenie sp. zn. II. ÚS 429/2010-25 zo 6. októbra 2010, v ktorých sa ústavný súd vyjadril k aktívnej vecnej legitímácii pozemkového spoločenstva vzniknutého podľa zákona č. 181/1995 Z. z. v konaní o určenie vlastníckeho práva k spoločným nehnuteľnostiam. Z oboch rozhodnutí ústavného súdu vyplýva, že skôr než sa súd v konaní o určenie vlastníckeho práva zaoberá meritom veci (kto je vlastníkom nehnuteľností) musí si vyjasniť procesné otázky, medzi ktoré patrí aj aktívna a pasívna vecná legitímácia strán sporu. Súd prvej inštancie správne poukázal na ustanovenie § 2 ods. 1 zákona č. 97/2013 Z. z. charakterizujúce spoločenstvo (žalobcu) ako lesné a pasienkové spoločenstvo vlastníkov podielov spoločnej nehnuteľnosti, na ktoré sa vzťahovali osobitné predpisy (zákonný článok č. XIX/1898), teda ide o právnickú osobu združujúcu vlastníkov podielov spoločnej nehnuteľnosti, pozemkové spoločenstvo nie je vlastníkom spoločnej nehnuteľnosti. Vlastníci spoločne obhospodarovanej nehnuteľnosti zverujú nehnuteľnosť spoločenstvu len na účely spoločného obhospodarovania a užívania (§ 12 zákona č. 97/2013 Z. z.). Za správny považuje odvolací súd názor súdu prvej inštancie, že žalobca, ktorý nie je vlastníkom spoločnej nehnuteľnosti nie je aktívne vecne legitímovaný na podanie žaloby o určenie vlastníckeho práva k ďalším pozemkom, ktoré by mali patriť do spoločnej nehnuteľnosti, aktívnu legitímáciu na podanie takejto určovacej žaloby by mali jedine jednotliví členovia pozemkového spoločenstva. Takýto názor vyslovil aj Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. II. ÚS 348/2008-42 a v uznesení sp. zn. II. ÚS 429/2010-25. Ak sa pozemkové spoločenstvo podľa posledného znenia žalobného návrhu domáhalo určenia vlastníckeho práva vo svoj prospech, tejto žalobe pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie pozemkového spoločenstva nemohlo byť vyhovené, keďže žalobca nepreukázal titul nadobudnutia vlastníckeho práva k žalovaným pozemkom. Žalobca si neodvodzuje vlastnícke právo od C. D. X katastrálne územie A. B. a netvrdí ani nadobudnutie

vlastníckeho práva prevodom z členov pozemkového spoločenstva či bývalých pozemnoknižných spoluvlastníkov spoločnej nehnuteľnosti. V priebehu konania žalobca sám uznal, že jemu vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, o ktoré v konaní ide nesvedčí, keď v podaní z 23.11.2022 navrhol pripustiť zmenu žaloby o určenie vlastníckeho práva v prospech pôvodných vlastníkov evidovaných v C. D. X do zápisu uznesenia Čd 610/50. Rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorý žalobu pozemkového spoločenstva o určenie vlastníckeho práva z dôvodu nedostatku jeho aktívnej vecnej legitímácie zamietol, je vecne správne.

21. Súd prvej inštancie správne rozhodol aj o povinnosti žalobcu nahradiť žalovanému 1/ trovy prvoinštančného konania v rozsahu 100 % v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o ich výške.

21.1 Žalobca poukazoval na skoršie rozhodnutie súdu prvej inštancie o povinnosti pôvodných žalobcov fyzických osôb členov spoločenstva zaplatiť žalovanému náhradu trov konania a žiada, aby žalobcovi nebola uložená povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania za tú časť konania, za ktorú už žalobca ako zákonný zástupca členov pozemkového spoločenstva trovy vo výške 9 045,05 € uhradil. Osobitne vytyka súdu prvej inštancie, že žalobcovi nebola priznaná náhrada trov konania za účasť jeho zástupcu na pojednávaní nariadenom na 06.12.2022, ktorého sa žalovaný ani jeho právny zástupca bez ospravedlnenia nezúčastnili.

22. Žalobca Pozemkové spoločenstvo urbársky a zemiansky spolok Tekovská Breznica, so sídlom v Novej Bani sa stal stranou sporu právoplatnosťou uznesenia Okresného súdu Zvolen č. k. 17C/40/2019-396 zo 14.12.2020 dňom 17.12.2020, kedy súd prvej inštancie pripustil vstup tohto žalobcu do konania ako žalobcu č. 309. Uznesením č. k. 17C/40/2019-503 z 12.07.2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 11Co/71/2021-554 z 30. decembra 2021 rozhodol súd prvej inštancie o povinnosti žalobcov 1/ až 308/ voči žalovaným 1/ až 88/. Žalobcovi vystupujúcemu v tom čase pod poradovým číslom 309/ nebola vo vzťahu k žalovanému 1/ roľníckemu družstvu uložená žiadna povinnosť, keď uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 11Co/71/2021 bol zmenený IV. výrok uznesenia okresného súdu č. k. 17C/40/2019-503 v znení: „Žalovaní 2/ až 88/ majú nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1/ až 309/“ (správne žalobcom 1/ až 309/ - poznámka odvolacieho súdu) tak, že žalovaným 2/ až 88/ nárok na náhradu trov konania proti žalobcom 1/ až 309/ priznaný nebol. Až do rozhodnutia súdu prvej inštancie napadnutým rozsudkom č. k. 17C/40/2019-1017 zo 4. apríla 2023 teda súdom prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania medzi žalobcom pôvodne označovaným č. 309/ pozemkovým spoločenstvom a žalovaným 1/ roľníckym družstvom rozhodnuté nebolo a bolo potrebné o tomto nároku rozhodnúť v konečnom rozhodnutí o veci samej. Výsledok konania - plný úspech žalovaného roľníckeho družstva odôvodňuje rozhodnutie o povinnosti žalobcu (pozemkového spoločenstva) nahradiť žalovanému trovy konania podľa § 255 ods. 1 C. s. p. Ak žalobca pozemkové spoločenstvo vstúpilo do konania až v jeho priebehu a žalovanému roľníckemu družstvu boli za časť konania už trovy uhradené, podľa § 255 ods. 1 C. s. p. prichádza do úvahy uloženie povinnosti neúspešnému žalobcovi nahradiť trovy konania len za tú časť, ktorej stranami sporu boli pozemkové spoločenstvo a roľnícke družstvo a ktoré doteraz uhradené neboli. Výrok rozsudku súdu prvej inštancie o povinnosti žalobcu zaplatiť žalovanému trovy konania v rozsahu 100 % je potrebné vnímať spolu s budúcim rozhodnutím vydaným po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej podľa § 262 ods. 2 C. s. p., kedy bude rozhodované o výške trov. Výhrady žalobcu, že časť trov konania už bola žalovanému uhradená, by sa mali prejavíť práve v rozhodnutí o výške trov, proti ktorému je prípustná sťažnosť.

23. Podľa § 256 ods. 2 C. s. p., ak strana procesne zavinila trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli, súd prizná náhradu týchto trov protistrane.

24. Z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 12/2021-28 z 19. januára 2021 vyplýva, že pre rozhodnutie podľa § 256 ods. 2 C. s. p. o separácii trov konania mimo výsledku sporového konania strana sporu požadujúca rozhodnutie podľa § 256 ods. 2 C. s. p. musí preukázať, že v dôsledku zavinenia protistrany jej vznikli trovy konania za konkrétne úkony, ktoré boli z jej strany „zbytočne“ v konaní realizované. Len samotná skutočnosť, že pojednávanie bolo odročené pre neúčasť niektorej zo strán sporu nepreukazuje vznik zbytočných trov protistrane (porovnaj napr. rozsudok NS SR z 19.12.2023 sp. zn. 2Cdo/297/2021).

24.1 Zo spisu odvolací súd zistil, že termín pojednávania na 06.12.2022 bol nariadený súdom prvej inštancie 21.10.2022 (č. I. 704 spisu) a predvolanie na toto pojednávanie bolo doručené žalobcovi 24.10.2022 a žalovanému 24.10.2022. Až dňa 23.11.2022 doručil právny zástupca žalobcu Okresnému

súdu Zvolen návrh na pristúpenie účastníkov na strane žalovaného (návrh na pripustenie zmeny žaloby a vyjadrenie k predmetu sporu cca 20 strán) s prílohami (od č. I. 719 po č. I. 956, cca 237 strán), ktoré boli žalovanému prostredníctvom jeho zástupcu doručené len 24.11.2022 (doručenka na č. I. 961 spisu). Medzi zoznamom príloh na č. I. 961 sa uvádza ako doručená listina aj dokument ZP_12_22 v pdf verzii, napriek tomu súd prvej inštancie odročil pojednávanie zo 06.12.2022 aj za účelom doručenia tohto znaleckého posudku žalovanému. Ďalším dôvodom odročenia pojednávania zo 06.12.2022 bolo, že súd rozhodne o návrhu žalobcu na pripustenie vstupu ďalších strán do konania a rozhodne o návrhu na pripustenie zmeny žaloby. To, že sa žalovaný nezúčastnil pojednávania nariadeného na deň 06.12.2022 nespôsobil žalobcovi vznik zbytočných trov, keď dôvod na odročenie pojednávania zadal žalobca tým, že v krátkej lehote pred termínom pojednávania doručil súdu podanie o veci samej s prílohami v rozsahu skoro 300 strán a o jeho procesných návrhoch, ktoré boli súčasťou tohto podania, bolo potrebné rozhodnúť samostatným uznesením. Na aplikáciu ustanovenia § 256 ods. 2 C. s. p. vo vzťahu k trovám právneho zastúpenia vzniknutým právnomu zástupcovi žalobcu za účasť na pojednávaní dňa 6. decembra 2022 nebol dôvod.

25. V odvolacom konaní sa za úspešnú stranu sporu považuje žalovaný, ktorému podľa § 255 ods. 1 C. s. p. vznikol voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Odvolací súd rozhodol o povinnosti žalobcu zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania podľa § 262 ods. 1 C. s. p. O výške trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti konania (§ 262 ods. 2 C. s. p.), z tohto dôvodu je povinnosť žalobcu nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania viazaná na právoplatnosť uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov odvolacieho konania.

26. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky

minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C. s. p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súde je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súde je určené,
 - b) kto ho robí,
 - c) ktorej veci sa týka,
 - d) čo sa ním sleduje a
 - e) podpis
- (§ 127 ods. 1 C. s. p.).

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Strany sporu majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C. s. p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Ak neboli splnené podmienky podľa § 429 C. s. p., resp. dovolanie má vady podľa § 429 C. s. p. napriek riadnemu poučeniu dovolateľa o povinnosti podľa § 429 C. s. p. v odvolacom konaní, resp. napriek

výzve súdu prvej inštancie adresovanej dovolateľovi na odstránenie väd a jeho poučení o následkoch neodstránenia väd dovolania, dovolací súd dovolanie odmietne (§ 447 písm. e) C. s. p. v spojení s § 436 ods. 1 C. s. p.).